

Vanhusneuvoston lausunto Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2026–2029 luonnoksesta

Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta 03.03.2026 § 24

Valmistelija: hyvinvointikoordinaattori Heidi Suominen,
etunimi.sukunimi(at)raisio.fi

Hyvinvoivat kaupunkilaiset ovat niin elinvoimaisen kunnan kuin hyvinvointialueen edellytys. Asukkaiden hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen on yksi kaupungin tärkeimmistä tehtävistä sisältyen kaikkiin kaupungin lakisääteisiin tehtäviin. Kaupungin tavoitteena on tarjota mahdollisuudet ja puitteet aktiiviseen ja hyvinvoivaan elämään sekä turvalliseen ja viihtyisään toimintaympäristöön kaiken ikäisille ja toimintakykyisille kaupunkilaisille. Kaupungissa edellytyksiä hyvinvoinnille ja terveydelle luovat kaikki toimialat, ja ne ovat sitoutuneet yhteiseen hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden edistämisen työhön yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Kuntalain (410/2015) mukaan kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä huolehtiminen on kunnan perustehtävä. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) velvoittaa kuntia edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Kunnalla on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin. Terveystieteiden tutkimusten (1326/2010) määrittämään laajasti kunnan tehtäviä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Hyvinvointisuunnitelma on kuntastrategian osa, joka kuvaa valtuustokausittaisia tavoitteita ja toimenpiteitä. Hyvinvointisuunnitelma voi sisältää myös muita vapaaehtoisia tai lakisääteisiä hyvinvointia tukevia suunnitelmia.

Varsinais-Suomen kunnilla ja hyvinvointialueella (Varha) on yhteistyövelvoite hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisessä. Hyvinvointialueen on toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyössä alueensa kuntien kanssa ja tuettava niitä asiantuntemuksellaan. Vastaavasti kuntien tulee tukea asiantuntijuudellaan hyvinvointialuetta. Molempien tärkeänä tehtävänä on johtaa yhteistyötä, jonka tavoitteena on kaventaa terveys- ja hyvinvointieroja. Tämä sisältää yhteistyön myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa.

Raision kaupungin hyvinvointikertomustyö

Hyvinvointikertomustyö on osa kaupungin strategista johtamista sekä yhteinen työväline, jolla voidaan suunnitella, seurata, arvioida ja raportoida kunnan laaja-alaista hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden edistämistä vahvassa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Hyvinvointikertomustyö raamittaa suuntaviivat, selkeyttää tavoitteita ja sitouttaa eri toimijat yhteiseen ja vaikuttavaan hyte-työhön.

Hyvinvointikertomustyö jakaantuu kahteen osaan eli hyvinvointikertomukseen, joka kuvaa hyvinvoinnin nykytilanteen sekä hyvinvointisuunnitelmaan, jossa on kuvattu tavoitteet ja toimenpiteet hyvinvoinnin parantamiseksi. Kunta on vastuussa laajan hyvinvointikertomuksen tekemisestä kerran valtuustokaudessa.

Valtuustolle on aiemmin raportoitu eri väestöryhmien hyvinvoinnista ja terveydestä sekä niihin vaikuttavista tekijöistä ja muutoksista Raision hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vuosiraportin 2024 yhteydessä vuonna 2025 sekä osana Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa 2024–2025 ja siihen linkittyviä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa 2024–2025 ja suunnitelmaa ikääntyneen väestön tukemiseksi 2024–2025. Nämä hyvinvointikertomusosat ovat näiden suunnitelmien LIITE-osioiden, ja niissä on hyödynnetty viimeisintä voimassa olevaa indikaattoritietoa.

Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelma ja siihen linkittyvät lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi on valmisteltu viimeksi edellisellä valtuustokaudella vuosille 2024–2025. Valmistella oleva Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2026–2029 tulee sisältämään nämä kaikki suunnitelmaosuudet ilman hyvinvointikertomusosuuksia. Hyvinvointikertomusosuus eli Raision kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vuosiraportti 2025 (HYTE-vuosiraportti 2025) ja laaja hyvinvointikertomus 2022–2025 eri ikäisten kaupunkilaisten hyvinvoinnin tilasta ja muutoksista on toiminut tilannekuvana ja tiedolla johtamisen pohjana hyvinvointisuunnitelmaa päivitettäessä, mutta raportoidaan selkeyden vuoksi erillisenä mutta hyvinvointisuunnitelmaan läheisesti linkittyvänä raporttikokonaisuutena.

Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2026–2029

Valtuustokauden 2026–2029 hyvinvointisuunnitelman valmistelu on käynnissä, ja hyvinvointisuunnitelman laatimisen prosessi käsiteltiin kaupungin hyte-johtoryhmässä alkuvuodesta 2025.

Hyvinvointisuunnitelman valmisteluun ja päivitykseen vuoden 2025–2026 aikana ovat osallistuneet hyvinvointikoordinaattori, kaupungin johtoryhmä eli hyte-johtoryhmä, kaikki toimialat eli Kestävä Raisio -foorumi, nuorisovaltuusto, vammaisneuvosto, vanhusneuvosto, Hyvinvointia yhdessä -foorumi, seuraparlamentti, hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta ja kaupunginvaltuusto. Työryhmissä, työpajoissa ja foorumeissa on ollut edustusta myös mm. Varhailta, seurakunnasta, järjestöiltä ja yksityiseltä sektorilta.

Prosessi on sisältänyt paikallisia ja alueellisia hyte-teemoihin liittyviä työpajoja ja seminaareja eri kohderyhmille. Työpajat niin vaikuttamistoimielimille kuin muille sidosryhmille toteutettiin syksyn 2025 aikana. Kestävä Raisio -foorumin sekä eri toimialojen työpajat toteutettiin tammi-helmikuussa 2026. Päättäjille työpaja toteutettiin osana valtuustolle ja hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnalle suunnattua hyvinvointiseminaaria tammikuussa 2026. Prosessissa on hyödynnetty myös kaupungin strategiavalmistelun materiaalia.

Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelmakokonaisuutta on valmisteltu myös samanaikaisesti Varsinais-Suomen hyvinvointialueen eli Varhan alueellisen hyvinvointisuunnitelman kanssa. Tämän osalta on järjestetty alueellisia työpajoja, joissa hyvinvointikoordinaattori ja muita kaupungin asiantuntijoita on ollut mukana. Raision hyvinvointisuunnitelman tavoitteita ja toimenpiteitä on linkitetty myös Varhan alueellisen hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden kanssa. Tämä on ollut arvokasta niin käytännön yhteistyön vahvistamisen kannalta kuin myös suunnitelmien linkittymisen tasolla.

Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2026–2029 sisältää myös lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman sekä suunnitelman ikääntyneen väestön tukemiseksi.

Kaupungin hyte-johtoryhmä on käsitellyt hyvinvointisuunnitelman 2026–2029 luonnosta kokouksessaan 11.2.2026.

Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman painopisteet

Raision kaupungin strategia ohjaa hyvinvointisuunnitelman painopisteitä. Uuden hyvinvointisuunnitelman tavoitteita ja toimenpiteitä on päivitetty aiemman hyvinvointisuunnitelman 2024–2025 pohjalta. Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2026–2029 on kokonaisuus, joka sisältää myös lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman, suunnitelman ikääntyneen väestön tukemiseksi sekä ehkäisevän päihdetyön toimenpiteet. Osaksi hyvinvointisuunnitelmaa on linkitetty myös muita hyvinvoinnin edistämisen kaupunkitasoisia, alueellisia ja kansallisia hyvinvointisuunnitelmaa ohjaavia suunnitelmia ja ohjelmia.

Tiivistettynä Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2026–2029 painopisteet pohjautuvat:

- Raision kaupungin strategian teemoihin ja tavoitteisiin,
- lakisääteisyteen kunnan velvoitteista edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä,
- laaja-alaiseen mm. kaupunkilaisten, järjestöjen, luottamushenkilöiden, kaupungin johdon ja toimialojen osallistamiseen
- tiedolla johtamiseen eli indikaattorien osoittamaan uusimpaan saatavilla olevaan tietoon sekä
- muihin kaupunkitasoihin, Varhan alueellisiin sekä kansallisesti linkittyviin suunnitelmiin ja ohjelmiin.

Hyvinvointisuunnitelman painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet on valmisteltu yhteisellä vuoropuhelulla, ja tavoitteena on ollut rakentaa strategiaa tukeva ja toimintaa näkyväksi tekevä koko kaupungin hyvinvointisuunnitelma.

Painopisteet ovat kaikissa osioissa samat. Hyvinvointisuunnitelman kaupunkitasoiset tavoitteet ja toimenpiteet on kohdennettu kaikille ikäryhmille huomioiden erityisesti työikäiset, ikääntyneet sekä eri tavoin toimintakykyiset ja heikoimmassa asemassa olevat kaupunkilaiset. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaosuudessa sekä suunnitelmassa ikääntyneen väestön tukemiseksi on syvennetty tavoitteita ja toimenpidetasoja näiden ikäryhmien osalta samojen painopisteiden alle. Työikäiset huomioidaan vahvasti myös lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaosuudessa vanhemmuuden näkökulmasta.

Maahanmuuttajataustaiset ja eri tavoin toimintakykyiset asukkaat on huomioitu kaikkien ikäryhmien osalta.

Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman neljä painopistettä ovat:

1. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden mahdollistaminen
2. Saavutettavan ja turvallisen elinympäristön mahdollistaminen
3. Fyysisen hyvinvoinnin ja terveiden elintapojen edistäminen
4. Mielen hyvinvoinnin edistäminen

Jokaiselle hyvinvointisuunnitelman painopisteelle on määritelty kaupunkitasoisesti ja strategian tavoitteisiin pohjautuvat tavoitteet,

toimenpiteet, vastuutahot ja mittarit sekä suunnitelma seurannasta ja arvioinnista raisiolaisten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi sekä hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamiseksi hyvinvointisuunnitelman toimintakaudella.

Vuoden 2023 alusta on otettu käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli hyte-kerroin. Hyte-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa sitä, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Suunnitelmakokonaisuuden mittareita on yhteensovitettu myös Hyte-kertoimen indikaattorien kanssa, ja toteutuneilla toimenpiteillä on kokonaisuutena tavoitteena vaikuttaa myös Raision Hyte-kertoimen eli valtion lisäosuuden positiiviseen kehittymiseen. Hyte-kertoimesta ja sen kehittämisestä Raision osalta avataan laaja hyvinvointikertomus 2022–2025-raportissa.

Hyvinvointisuunnitelma hyväksytään kaupunginvaltuustossa. Laaditun hyvinvointisuunnitelman toteutumista seurataan ja arvioidaan vuosittain ja raportoidaan kaupunginvaltuustolle. Valtuustokauden lopussa laaditaan laaja hyvinvointikertomus koko valtuustokauden ajalta, sekä valmistellaan uuden valtuustokauden hyvinvointisuunnitelma.

Raision kaupungin hallintosääntö 34 § mukaan hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta valmistelee vuosittain kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuustolle annettavan raportin kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä sekä valmistelee valtuustokausittain hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman.

Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2026–2029 luonnos käsitellään hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnassa, suunnitelmaan pyydetään lausunnot lautakunnilta sekä vaikuttamistoimielimiltä ja se tullaan lähettämään kaupunginhallituksen ja -valtuuston käsittelyyn vuoden 2026 keväällä.

Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2026–2029 luonnos on oheismateriaalina.

Hyvinvointikoordinaattori esittelee kokouksessa Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2026–2029 luonnosta.

Esittelijä

Sivistysjohtaja Leena Laakso

Päätösehdotus

Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta

1. päättää hyväksyä Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2026–2029 luonnoksen ja
2. pyytää Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2026–2029 luonnoksesta lausunnot infralautakunnalta, lupalautakunnalta, sivistyslautakunnalta, kaupunkikehitysjaostolta, nuorisovaltuustolta, vanhusneuvostolta ja vammaisneuvostolta 24.4.2026 mennessä.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Vanhusneuvosto 23.03.2026

1081/12.09.00/2025

Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta pyytää Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelman 2026–2029 luonnoksesta vanhusneuvoston lausuntoa 24.4.2026 mennessä.

Esittelijä

Vanhusneuvoston puheenjohtaja Veijo Mikola

Päätösehdotus

Vanhusneuvosto päättää lausunnon antamisesta.

Päätös